

**R. P. Ioannis Præpositi Atrebatis, E Societate Iesv, S.
Theologiæ Doctoris, & quondam in Vniuersitate
Louaniensi ac Duacensi Professoris, Commentaria In
Tertiam Partem S. Thomæ De Incarnatione Verbi ...**

LePrévost, Jean

Dvaci, 1629

Art. II. Vtrum etiam ante peccatum fuerint homini necessaria Sacramenta.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94249](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94249)

periculum erroris si forma Græcorum passim
vsurparetur à Latinis, potest sub graui obligatio-
ne prohibere ne Latinus eam formam in baptismo uta-
tur, vel ne in consecratione panis addat illa verba,
quod pro vobis traditur; igitur qui huiusmodi forma
vteretur etiam absque formali intentione inducendi
nouum ritum in Ecclesia, grauius peccabit, quam
uis mutatio sit solum accidentalis. Confir. muta-
tio accidentalis in materia potest esse peccatum
mortale; vt si Latinus consecret in fermentato; er-
go etiam mutatio formæ accidentalis potest esse
graue peccatum, cum possit legi grauius obliganti
repugnare: immo Latinus predictis formis vtens,
seposita inaduertentiâ, videtur mortaliter peccare
in re graui faciens contra morem Ecclesiæ. Deni-
que omnis notabilis mutatio videtur peccatum
mortale continere: quando autem sit notabilis
pendet à prudenti iudicio. vide Sotum dist. 1.
quest. 1. art. 8. §. si autem scisciteris.

88.

Alias est
tantum
peccatum
veniale.

Repetitio
formæ per
se loquen-
do est p.m.
89.

Resp. 3. in forma vnam particulam detrahare
per se solum est veniale, v. g. in forma consecratio-
nis Eucharistiæ, non proferre particulam, *enimi* in
forma baptismi non proferre coniunctionem: sed
de his particularibus in singulis Sacramentis dicen-
dum.

Ex his patet responsio ad rationem dubitandi.

Ad hæc potest reuocari repetitio formæ, quæ
per se loquendo est peccatum mortale: cum, vt pa-
tet ex dictis conclusionibus prima, sit graue peccatum
formam reddere inuálidam, secunda autem formæ
prolatio sit inuálida. Item super eadem materiâ
formam bis pronuntiare continet grauem irreue-
rentiam.

Potest à peccato excusare dubium quo aliquis
heret, num formam legitimè pronuntiauerit: quod
anxiis sepe potest contingere, qui tamen dubium
possent deponere si soleant verba formæ distinctè
proferre. Potest etiam excusari qui per eadem an-
xietate in forma vnum vel alterum verbum repe-
tit, existimans quod non satis distinctè illa pronun-
tiauert, quamuis & hoc sit vitandum.

QUESTIO LXI.

De necessitate Sacramentorum.

EXPLICATA natura & essentia Sacra-
mentorum, D. Tho. presenti questione
agit de eorundem necessitate.

ARTICVLVS I.

Vtrum Sacramenta sint necessaria ad humanam salutem?

I.
sensus qua-
stionis.

NOTANDVM. I. duplicem posse esse sensum
questionis in hoc art. propositæ; vel enim
questio potest intelligi supposita Sacramentorum
institutione; ita vt petatur, an Sacramenta institu-
ta, sint reipsa necessaria ad salutem consequendam?
vel potest intelligi præcisa institutione; vt sit sen-
sus, an ad humanam salutem necessarium fuerit
Sacramenta instituere? Prior sensus non est à D.
Tho. intentus, cum de eo partim quest. 65. partim
in singulis Sacramentis sit agendum: sed questio
procedit de secundo sensu. vbi

Notandum 2. certum esse non fuisse absolute
necessarium Deum instituere Sacramenta, cum in

eius omnipotentia sint infiniti modi, quibus homi-
ni gratiam conferre potuerit sine Sacramentorum
institutione, & quibus hominis salutem potuerit
operari: præsentem ergo articulo solum petitur,
num fuerit conuenientius Sacramenta institui,
quibus homo ad salutem promoueretur, licet eam
aliter consequi potuisset?

Respondet autem affirmatiue: quod ostendit
tribus congruentis. 1. quod homo conuenienter
naturæ suæ per sensibilia erudiatur, per quæ dedu-
catur ad spiritualia: congruum ergo fuit Sacra-
menta signa quædam sensibilia institui, quibus ad
spiritualia deduceretur. 2. homo per peccatum se
subdidit rebus corporalibus; ergo fuit conueniens
vt ad medicinam obtinendam rebus corporalibus
subderetur, & ita humiliaretur. 3. per Sacramenta
sensibilia præseruatur à noxiis actionibus.

Querunt hic recentiores pro quo hominis statu
D. Thom. suam resolutionem intelligat? Aliqui
censent intelligere de homine absolute considera-
to, seu considerata eius naturâ secundum se, & ex
vi naturalis conditionis, non verò vt euectâ ad per-
fectionem status innocentie, neque vt lapsâ: pro
qua sententia clare videntur facere prima & tertia
ratio: sed videtur ob stare secunda, in qua Sacra-
menta dicuntur instituta in remedium peccati.

Idcirco alij censent D. Tho. resolutionem in-
telligi de homine post lapsum: quorum sententia
videtur probabilior: quia iuxta illam rationem D.
Tho. necessitatem institutionis Sacramenti petit
ex culpa, non verò ex nimia propensione ad res sen-
sibiles: iuxta quam secundam rationem alia sunt
modificanda, quæ videntur generalius concludere.
Confir. D. Tho. non videtur præsentem questionem
agere de necessitate Sacramentorum pro eo statu
in quo homo nunquam fuit, sed iuxta diuersos sta-
tus in quibus fuit reipsa; vt videlicet 1. petat, num
homini post lapsum Sacramenta fuerint necessaria?
2. an eidem ante lapsum fuerint necessaria in statu
innocentie? 3. redeundo ad statum post lapsum, an
posito peccato debuerint ante Christi aduentum
institui? 4. an post Christi aduentum?

ARTICVLVS II.

Vtrum etiam ante peccatum fuerint ho- mini necessaria Sacramenta?

CONCLUSIO est negatiua: quam ex eo probat
D. Tho. quod rectitudo illius status postula-
ret vt superiora dominarentur inferioribus, vnde
non debebat perfici per Sacramentum corporeale.
Quæ congruentia vniuersalis conuenit non tantum
primis parentibus, qui reipsa in statu innocentie
aliquando fuerunt, sed etiam eorundem posteris, si
felicem illum statum adepti fuissent, & in eo per-
seuerassent. vnde alij, vt Dominicus Soto dist. 1.
quest. 2. art. 2. Suarez in expositione huius art. exi-
stimant D. Tho. resolutionem vniuersim intelligi
tam de primis parentibus, quam de eorundem posteris, si
in statu innocentie perseuerassent. Sed Caiet. hic,
Vasquez dubitatione circa art. & alij probabilius
existimant quod solum egerit de primis parentibus
quamdiu reipsa in statu innocentie fuerunt, quod
ex eo potest ostendi quod initio corporis ita dicat:
Respondeo dicendum, quod in statu innocentie ante pec-
catum Sacramenta necessaria non fuerunt: & infra dicit,
& ideo in statu innocentie homo Sacramentis non indi-
gebat. qua loquendi forma satis declarat se loqui de
statu in quo primi parentes reipsa aliquando fuerunt.

In

In responsione ad 3. docet matrimonium in statu innocentie non fuisse institutum secundum quod est Sacramentum, sed secundum quod est officium naturæ.

D V B I V M.

Virum si Adam non peccasset, naturâ manente integrâ, fuissent instituta Sacramenta?

N VLLI dubium esse potest, quin Deus etiam homine non peccante potuerit Sacramenta instituire, cum eius potentia ad instituenda signa practica quibus homini gratia conferatur, nullo modo ab hominum peccato pendeat: quæstio ergo non mouetur de possibili, sed de facto, quid videlicet verius videatur futurum fuisse etiam Adamo non peccante?

Notandum verò quæstionem intelligi de Sacramentis, quæ re ipsa instituta fuerunt; an scilicet illa, saltem aliqua, fuissent instituta, si natura mansisset integrâ, nec per peccatum à felici innocentie statu excidisset: nam de Sacramentis alijs, quæ Deus potuisset instituire, nihil in alterutram partem cum probabilitate dici potest; cum nulla in alterutram partem superet ratio quidquam colligendi.

Quæstio videtur etiam intelligi de Sacramentis in lege Evangelica à Christo institutis: nam vetera, quæ erant figure nostrorum & valde imperfecta, in eo statu perfectissimo futura non fuissent: vel enim nostra futura non fuissent, & per consequens non debuissent esse eorum figura; vel futura fuissent, & nec tunc cõuenienter instituta fuissent vetera, cum non debeat poni figura quando adest id quod per talem figuram aumbratur. Confir. in lege Evangelica vetera Sacramenta non remanent, eò quod perfectiora successerint; ergo neque in statu innocentie debuissent institui, etiam si nostra in eo statu futura fuissent. His præmissis

Duplex est de præsentis quæstione sententia.

Prior asserit etiam Adamo non peccante, & naturâ in eius posteris manente integrâ, futura fuisse Sacramenta, ea scilicet quæ peccatum non supponunt, nec videntur peculiariter instituta in eius remedium. vi Eucharistiæ Sacramentum, quod est institutum ad coniunctionem animæ cum Deo. item Sacramentum Ordinis &c. tenet Alanus li. de Sacramentis in genere c. 27. & facile deduci potest ex ijs quæ tradit Canus relectione de Sacramentis in genere p. 3. quamvis enim potissimum contendat probare in lege naturæ ante Abraham fuisse Sacramenta, nihilominus pleraque eius argumenta etiâ ostendunt Sacramenta fuisse futura in statu innocentie; cum si quid valeant, suadeant Sacramentorum institutionem non pẽdere à peccato & hominis lapsu, sed esse cõsentaneam hominis conditioni & cœtui fidelium.

Posterior sententia negat. Insinuat D. Th. præsentis articulo: quia enim solum resoluat de primis parentibus, nihilominus eius congruentia locum habet in statu innocentie, si in Adami posteris perseverasset. Tenent Durandus dist. 1. q. 2. art. 2. Caiet. Sotus art. 2. cit. Vazq. disp. 130. c. 2. & alij. Hæc sententia videtur probabilior. Probatur 1. verius est Adamo non peccante Dei filij non fuisse mandandum, ut initio huius partis à varijs tradit solent: ergo est verius non futura fuisse Sacramenta, cum sine suo authore futura non fuissent.

Probatur 2. in quæstione facti, & quæ est de re pendente à diuina voluntate, id solum prudenter possumus asserere quod ex Scriptura, Patribus, vel Ecclesiæ sensu nobis innotescit: ex his autem principijs non innotescit Sacramenta fuisse futura Adamo non peccante; ergo non possumus id prudenter asserere. Maior probatur: in rebus pendentibus ab alterius voluntate id prudenter tantum debet asseri, quod innotescit & colligitur ex regulis quibus huiusmodi voluntas declaratur; regula autem quibus voluntas diuina nobis declaratur, sunt Scriptura, Patres, & Ecclesiæ consensus. Vnde licet aliquæ rationes in alterutram partem adferri possint, eæ tamen seorsim & per se acceptæ non tam ostendunt quid factum sit, vel futurum esset, quam quid fieri possit: vnde in rebus arduis & à sola diuina voluntate pendentibus, ex solis rationibus non debet quidquam in alterutram partem concludi.

Minor argumenti probatur: nullo modo colligimus ex Scriptura futura fuisse Sacramenta naturâ manente integrâ, & statu innocentie in posteris Adæ perseverante: quin potius contrarium colligimus, cum Sacramenta sint instituta post hominis lapsum, & sint à Christo instituta, qui venit quærere & saluum facere quod perierat, qui quæ Sacramenta instituit tanquam salutare medicinas contra peccata.

Confir. Christus instituit Sacramenta quibus meritum suæ passionis hominibus applicaretur; igitur illa instituit in remedium contra peccatum. Consequentia probatur, Christus passionem suam ordinauit in remedium peccati, ita ut si non fuisset peccatum, non fuisset passus; ergo quod instituit tanquam instrumentum quo meritum passionis suæ applicaretur, instituit in remedium peccati. Idem est sensus Patrum & Ecclesiæ, quod scilicet Sacramenta sint instituta tanquam salutare medicinarum contra peccatum, & quod per illa meritum passionis Christi hominibus applicetur. Vnde

Probatur 3. sublato motiuo institutionis Sacramentorum, debemus censere ea non fuisse instituenda; atqui si Adamus non peccasset, hoc motiuum fuisset sublatum; ergo. Maior probatur, vtrum diuinum decretum in alijs circumstantijs mansurum esset nec ne, debemus colligere ex motiuo nobis cognito; cum ergo cernimus aliquid fuisse motiuum institutionis alicuius rei, debemus asserere eo sublato decretum in Deo non remansurum.

Dices Deum ex alio motiuo instituturum. Resp. Instantia nos non posse prudenter asserere aliud decretum in Deo futurum, cum de eo nihil in alterutram partem sciamus.

Minor verò probatur, quia iam ostensum est motiuum institutionis Sacramentorum fuisse remedium peccati, & satis cõstat baptismum, poenitentiam, extremam unctionem esse instituta in remedium peccati. De Cõfirmatione idem etiam facile potest ostendi, cum sit instituta ad liberam fidei professionem, & ad dandum robur spirituale contra vanum timorem, qui fidei professionem impedire, vel retardare posset. Constat etiam matrimonium erectum ad esse sacramentale, ut per illud concederetur gratia, per quam homo posset præseruari à peccato in vfu carnalis copulæ, & per quam comparti fidem seruare posset. Eucharistia est instituta ut sit spiritualis animæ cibus eandem præseruans ab interitu spirituali, seu vitâ spirituales cõseruans: vnde patet illam etiam dicere ordinem ad peccatum, & per illum ordinem ad peccatum esse institutam.

9.

In ijs quæ pendent à sola diuina voluntate, non debet quidquam ex sola ratione statui.

10.

Sacramenta instituta sunt vt medicinarum.

Instantia

soluitur.

11.

Finis singulorum Sacramentorum.

Sacramentum Ordinis quamvis non ita videatur dicere ordinem ad peccatum, verè tamen dicit mediantibus alijs Sacramentis, quorum conficiendum datur potestas per Sacramentum Ordinis, immo in ipso Ordinis Sacramento datur gratia ad debite obeundas functiones, ad quas homo per Ordinem deputatur: unde etià est institutum per modum medicinæ præferantis.

Obiectio 1. Dices 1. etiam perseverante statu innocentie in plurimis, aliqui potuissent peccare & ab illo excidere; ergo quod Sacramenta sint instituta in remedium peccati, nihil obstat quod minus in eo statu instituta fuissent.

Resp. 1. authores prioris sententiae solùm velle futura fuisse Sacramenta, quæ nullum ordinem dicunt ad peccatum, & non velle pro eo statu institui Sacramentum poenitentiae, quod tamen ex argumento conficitur.

Resp. ergo 2. neg. consequentiã, quia Sacramenta instituta pro aliquo cœtu, non debuissent institui si pauculi tantum ex eo cœtu à suo fine excidissent, qui facile potuissent à peccato resurgere.

Dices 2. Eucharistia est instituta ut hominem Deo uniat, qui finis aptissimè potest inueniri sine ullo ordine ad peccatum; ergo &c.

Resp. neg. conseq. & dico illum finem non esse primarium, sed tantum cõsequenter eum, de quo supra diximus. Eucharistia enim principaliter est instituta, ut esset spiritualis animæ cibis per modum alimenti eam cõservans in gratia, & ex cõsequenti Deo uniens: unde sublata priore ratione principali, non suppetit solidum fundamentum, quo asseramus Sacramentum Eucharistiae in statu innocentie institutum.

Dices 3. matrimonium Adami & Eue in statu innocentie fuit Sacramentum cõiunctionis Christi cum Ecclesia.

Resp. non fuisse Sacramentum ad sensum questionis: neque enim illa coniunctio vllam gratiam sanctificantem ex se contulit, neque etiam contulit munditiem & sanctitatem externam, qua mediante significaverit gratiam per nostra Sacramenta conferendam. Et quidè quod non fuerit Sacramentum gratiam sanctificantem conferens, de fide est, eod quod matrimonium in ratione talis Sacramenti fuerit à Christo domino institutum, ut patet ex Conc. Trid. sess. 7. can. 1. de Sacramentis in genere. Non fuisse etiam Sacramentum strictè sumptum, ex alio capite videtur certum cõmuni sensu, cum nullus huiusmodi effectum tribuat matrimonio ante Christi aduentum; solum ergo dicitur Sacramentum latè, prout nomen Sacramenti quodcumque signum rei sacræ significat.

Dices 4. Sacramentum Ordinis non respicit primariò Sacramenta quæ recensuimus, sed sacrificium, quod etiam fuisset in statu naturæ integræ; igitur etià in eo statu fuisset ordinis Sacramentum. Antec. patet: per Sacramentum Ordinis primariò confertur potestas sacrificium offerendi, seu datur potestas circa Corpus Christi verum, & non nisi secundariò circa corpus Christi mysticum. Sacrificiū autè est excellentissimus religionis actus, non necessariò supponens peccatum, sed per se cõueniens conditioni hominis: cum homo cõstas animâ & corpore non solum alijs religionis actibus possit Deum honorare per corpus, sed etià sacrificio, agnoscendo & protestando eum supremum omnium Dominum.

Resp. nostrum sacerdotiũ & Sacramentum ordinis non respicere qualecumque sacrificium, sed sacrificium, quo Christi Corpus & Sanguis sub speciebus panis & vini æterno Patri in remissionem

peccatorum offertur, & per quod idem Corpus &c. in ratione Sacramenti ponitur. Unde etià nostrum sacerdotium respicit sacrificium quod ordinatur in remedium peccatorum, & per quod ponitur Sacramentum, quod in remedium peccati sumitur. Quamvis ergo sacrificiũ ex sua generali ratione non dicat ordinem ad peccatum, & verisimiliter fuisset in statu innocentie, tamè nostrum sacrificium dicit ordinem ad peccatum, ut patet ex forma consecrationis calicis: item ex forma cõsecrationis panis qua vtrut Græci, ut videre licet in liturgia Basilij & Chrysostomi. Videri etiam potest liturgia Diui Iacobi: item Apostolus 1. ad Corinth. 11. Patet etiam ex forma ordinationis sacerdotis.

Dices, saltè ex dictis sequitur in statu innocentie futurum fuisse sacrificium; ergo futurum etiam fuisset sacerdotium, & proinde ordinis Sacramentum.

Resp. neg. conseq. quemadmodum enim ante legem scripta erant sacerdotes absque vlla sacramentali ordinatione, scilicet primogeniti familiarum, (præter paucos qui fortè ex peculiari Dei inspiratione, vel ex iure primogenituræ acquisito sacrificium obtulerunt) ita in statu innocentie fuissent sacerdotes absque Ordinis Sacramento.

Nec obstat quod sacrificium sit cultus maximè publicus, ad quem proinde conveniat publicæ auctoritate aliquos deputari. Primò quia non obstat illa ratio, nullus fuit ante legem scriptam deputatus ad sacrificium per sacramentalem ordinationem. Secundò in eo statu potuissent aliqui publica potestate humana deputari ad hunc cultum publicum Deo deferendum & animo & corpore, & sacrificiũ eidem tãquam supremo rerũ domino offerendum: cur non eadè dictare possit publica potestate humana ministrum eligi posse, qui nomine cõmunitatis sacrificiũ Deo offerat: quod etiam gentiles in suis ignorantiæ tenebris non videntur ignorasse. 3. quod si quis velit hanc deputationem à Deo fieri debere, non inde conficitur non posse aliter fieri, quàm sacramentali ordinatione.

Ex quibus faciliè intelligitur, quod licet nulla religio sine sacerdotio esse possit, possit tamen esse sine Sacramento strictè sumpto: quia non est necesse aliquem initiari sacerdotio per Sacramenti susceptionem, nec similiter necesse est sacerdotem conficere Sacramentum.

Dices: Aug. lib. 19. contra Faustum cap. 11. ait: *In nullum nomen religionis seu verum seu falsum cognitari homines possunt, nisi aliquo signaculorum vel Sacramentorum visibilium consortio colligentur.* Atqui in statu innocentie homines in aliquam religionem convenissent; ergo. **Resp.** negando consequentiã; & dico Sacramentum apud Aug. eo loco non sumi determinatè pro vulgaribus Sacramentis, sed latiori significatione, prout denotat externum aliquod signum divini cultus, quod signum solet usurpari ab ijs qui in aliquam religionem conveniunt. Confitur, quia Aug. id etiam sentit de illis, qui in falsum nomen religionis conveniunt, quos tamen constat carere veris Sacramentis. Et quamvis Aug. in sequentibus agat de veris Sacramentis, non arguit loco citato nomen Sacramenti strictè sumi; quia tantum vult ostendere tam in lege veteri, quàm in novâ fuisse signa, quibus homines in eandem religionem conveniunt, quæ signa fuerunt reipsa Sacramenta. Adde tamen, si quis nomen Sacramenti eo loco strictè sumi contendat, Aug. non dicere *signaculorum vel Sacramentorum*.

Satisfit in statu innocentie.

16.

Potuerunt in statu innocentie esse sacrificium & sacerdotes, absque Ordinis Sacramento.

17.

Potuerunt publica auctoritate deputari sacerdotes, absque Sacramento Ordinis.

Corollarium.

18.

Alteram in statu innocentie Augustinus.

Resp.

Explicatur Augustinus.